

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

3ENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
I KÖZÖSSÉGÉK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPELAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 46/06

30 päivänä toukokuuta 2006

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-317/04 ja C-318/04

Euroopan parlamentti v. Euroopan unionin neuvosto

ja Euroopan parlamentti v. Euroopan yhteisöjen komissio

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN KUMOAA HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELEMISTÄ JA SIIRTÄMISTÄ KOSKEVAN EUROOPAN YHTEISÖN JA AMERIKAN YHDYSVALTOJEN VÄLISEN SOPIMUKSEN TEKEMISESTÄ TEHDYN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN JA NÄIDEN TIETOJEN SUOJAN RIITTÄVÄSTÄ TASOSTA TEHDYN KOMISSIION PÄÄTÖKSEN

Komission päätöksellä, jossa todetaan, että Yhdysvallat tarjoaa näiden tietojen suojan riittävän tason, ja neuvoston päätöksellä, jossa hyväksytään sellaisen sopimuksen tekeminen, joka koskee kyseisten tietojen siirtoa tähän maahan, ei ole asianmukaista oikeudellista perustaa

Yhdysvalloissa annettiin 11.9.2001 tapahtuneiden terroristi-iskujen jälkeen lainsäädäntöä, jonka mukaan lentoyhtiöiden, jotka harjoittavat lentoliikennettä Yhdysvalloista tai Yhdysvaltoihin taikka sen alueen kautta, on annettava Yhdysvaltojen viranomaisille sähköinen pääsy tietoihin, jotka sisältyvät niiden automaattisiin varaus- ja valvontajärjestelmiin ja joista käytetään nimitystä Passenger Name Records (PNR).

Koska komissio arvioi, että kyseiset säännökset saattoivat olla ristiriidassa tietosuojaa koskevan yhteisön ja jäsenvaltioiden lainsäädännön kanssa, se aloitti Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa neuvottelut. Näiden neuvottelujen päätteeksi komissio teki 14.5.2004 päätöksen¹ (suojan riittävää tasoa koskeva päätös), jossa todettiin, että Yhdysvaltojen tulli- ja rajavartiolaitos (United States Bureau of Customs and Border Protection, CBP) tarjoaa suojan riittävän tason yhteisöstä

¹ Yhdysvaltojen tulli- ja rajavartiolaitokselle toimitettavien lentomatikustajia koskevaan matkustajarekisteriin sisältyvien henkilötietojen suojan riittävistä tasosta 14 päivänä toukokuuta 2004 tehty komission päätös 2004/535/EY (EUVL L 235, s. 11).

siirrettäville PNR-tiedoille. Neuvosto teki 17.5.2004 päätöksen,² jossa hyväksytään Euroopan yhteisöjen ja Yhdysvaltojen välinen sopimus yhteisön jäsenvaltioiden alueelle sijoittautuneiden lentoyhtiöiden PNR-tietojen käsittelemisestä ja niiden siirtämisestä CBP:lle. Kyseinen sopimus allekirjoitettiin Washingtonissa 28.5.2004, ja se tuli voimaan samana päivänä.

Euroopan parlamentti vaatii, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin kumoaa neuvoston päätöksen (asia C-317/04) ja suojan riittävää tasoa koskevan päätöksen (asia C-318/04), ja se vetoaa muun muassa siihen, että suojan riittävää tasoa koskeva päätös tehtiin ultra vires (ilman toimivaltaa) ja että EY 95 artikla³ ei ole asianmukainen oikeudellinen perusta sopimuksen tekemisen hyväksymisestä tehdyille päätökselle sekä siihen, että molemmissa tapauksissa loukattiin perusoikeuksia.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on Euroopan parlamentin vaatimuksia tukeakseen väliintulijana yhteisöjen tuomioistuimessa, ja tämä on ensimmäinen kerta, kun tietosuojavaltuutettu esiintyy perustamisensa jälkeen tuomioistuimessa.

Yhteisöjen tuomioistuin kumoaa tämänpäiväisessä tuomiossaan molemmat päätökset.

Suojan riittävää tasoa koskeva päätös

Yhteisöjen tuomioistuin tarkastelee aluksi sitä, oliko komission mahdollista tehdä suojan riittävää tasoa koskeva päätös pätevästi direktiivin 95/46/EY⁴ perusteella. Se muistuttaa tältä osin, että direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa suljetaan tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle henkilötietojen käsittely, joka suoritetaan sellaisessa toiminnassa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, ja kaikissa tapauksissa käsittely, joka koskee yleistä turvallisuutta, puolustusta, valtion turvallisuutta ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa.

Suojan riittävää tasoa koskevasta päätöksestä ilmenee, että tietojen siirtoja koskevat vaatimukset perustuvat Yhdysvaltojen lainsäädäntöön, joka koskee muun muassa turvallisuuden parantamista, että yhteisö on täysin sitoutunut tukemaan Yhdysvaltoja terrorismin torjunnassa ja että PNR-tietoja käytetään yksinomaan estämään ja torjumaan terrorismia ja siihen liittyviä rikoksia sekä muita vakavia rikoksia, mukaan lukien järjestäytyneet rikollisuus. Tästä seuraa, että PNR-tietojen siirto CBP:lle **on käsittelyä, joka koskee yleistä turvallisuutta ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa.**

Vaikka on oikein katsoa, että lentoyhtiöt ovat alun perin keränneet PNR-tiedot yhteisön oikeuden alaan kuuluvan toiminnan eli kuljetuspalveluun oikeuttavien lentolippujen myynnin yhteydessä, tietojen käsittely, joka on otettu huomioon suojan riittävää tasoa koskevassa päätöksessä, on kuitenkin luonteeltaan aivan toisenlaista. **Tämä päätös ei nimittäin koske tietojen käsittelyä,**

² Lentoyhtiöiden PNR-tietojen käsittelemistä ja siirtämistä Yhdysvaltojen sisäisen turvallisuuden ministeriön alaiselle tulli- ja rajavalvontalaitokselle koskevan Euroopan yhteisön ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen tekemisestä 17 päivänä toukokuuta 2004 tehty päätös 2004/496/EY (EUVL L 183, s. 83 ja oikaisu EUVL 2005, L 255, s.168).

³ Tämä artikla koskee sellaisia toimenpiteitä jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi, joiden tavoitteena on sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminta.

⁴ Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY (EYVL L 281, s. 31).

joka on tarpeen palvelujen tarjoamiseksi, vaan se koskee tietojen käsittelyä, jota pidetään tarpeellisena yleisen turvallisuuden suojelemiseksi ja lainvalvontatarkoituksia varten.

Se, että yksityiset toimijat ovat keränneet PNR-tiedot kaupalliseen tarkoitukseen ja että ne järjestävät kyseisten tietojen siirron kolmanteen valtioon, ei ole esteenä sille, että tätä siirtoa pidetään tietojen käsittelynä, joka ei kuulu direktiivin soveltamisalaan. **Tämä siirto nimittäin tapahtuu julkishallinnon asettamissa puitteissa, jotka liittyvät yleiseen turvallisuuteen.**

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa siis, että suojan riittävää tasoa koskeva päätös ei kuulu direktiivin soveltamisalaan, sillä se koskee soveltamisalan ulkopuolelle jäävää henkilötietojen käsittelyä. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin kumoaa suojan riittävää tasoa koskevan päätöksen. Parlamentin muita kanneperusteita ole enää tarpeellista tutkia.

Neuvoston päätös

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että EY 95 artikla, luettuna yhdessä direktiivin 25 artiklan⁵ kanssa, ei voi olla perusteena yhteisön toimivallalle kyseessä olevan sopimuksen tekemiseen Yhdysvaltojen kanssa. Tämä sopimus koskee nimittäin samaa tietojen siirtoa kuin suojan riittävää tasoa koskeva päätös ja siis tietojen käsittelyä, joka on suljettu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. **Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin kumoaa sopimuksen tekemisen hyväksymisestä tehdyn päätöksen, ja se katsoo, ettei parlamentin muita kanneperusteita ole tarpeellista tutkia.**

Tuomion vaikutusten rajaaminen

Koska sopimus jää voimaan 90 päivän määräajaksi sen päättämisestä, yhteisöjen tuomioistuin päättää oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä ja asianomaisten henkilöiden suojaamiseksi, että suojan riittävää tasoa koskevan päätöksen vaikutukset pidetään voimassa 30.9.2006 saakka.

⁵ Tämä artikla sisältyy direktiivin IV lukuun, joka koskee henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: kaikki

Tuomion koko teksti on Internetissä

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=FI&Submit=rechercher&numaff=C-317/04> ja C-318/04

Se on tavallisesti luettavissa kello 12:sta (CET) lähtien tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler

Puh. +352 4303 3127, faksi +352 4303 3656

Kuvia siitä, kun tuomio luetaan, on saatavilla EbS "Europe by Satellite" –kanavalla Euroopan komissio, Lehdistö- ja viestintäpääosasto L-2920 Luxemburg, puh +352 4301 35177, faksi +352 4301 35249

tai B-1049 Bryssel, puh. +32 2 2964106, faksi 32 2 2965956.